

**अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांकरिता नवीन
१४० शासकीय वसतीगृहे सुरु करण्याबाबत.**

महाराष्ट्र शासन

आदिवासी विकास विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक : शावगृ-२००६/प्र.क्र.६५/का.१२

मंत्रालय विस्तार, मुंबई-३२.

दिनांक : ६ डिसेंबर, २००७.

वाचा :- १) शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग क्र.आवगृ-१२००/प्र.क्र.५०/का.१२,
दि.२८.६.२००२

२) शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग क्र.आवगृ-१२०४/प्र.क्र.२०/का.१२,
दि.२१.८.२००४

प्रस्तावना :- आदिवासी विकास विभागाच्या अधिपत्याखाली अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांकरिता राज्यात १४ जिल्ह्यात एकूण ३३६ मुला-मुलींची शासकीय वसतीगृहे आहेत. यापैकी २०५ वसतीगृहे ही मुलांची आहेत तर १३१ वसतीगृहे ही मुलींची आहेत. या वसतीगृहांचा सध्या २२,५८८ इतके विद्यार्थी लाभ घेत आहेत.

२. राज्यात ३५ जिल्ह्यांमध्ये ३५३ तालुके आहेत. प्रत्येक तालुक्याच्या मुख्यालयाच्या ठिकाणी उच्चमहाविद्यालया पर्यंतच्या शिक्षणाची सोय झालेली आहे. त्याचप्रमाणे अध्यापक विद्यालये, महाविद्यालये, आय.टी.आय. सारख्या संस्था, तंत्रनिकेतने, अल्प मुदतीचे वैद्यकीय अभ्यासक्रम, शेतकी महाविद्यालय इत्यादीची सोय झाली आहे. ग्रामीण भागातून शिक्षणासाठी येणाऱ्या विद्यार्थ्यांना तालुक्याच्या/जिल्ह्याच्या ठिकाणी शिक्षण घेणे त्यांच्या आर्थिक परिस्थितीमुळे अडचणीचे व जिकीरीचे होते. उत्तरोत्तर होणारा शैक्षणिक प्रसार व समाजात शिक्षणाविषयी झालेली जागृती विचारात घेता, अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक प्रमाणात लक्षणीय वाढ झालेली आहे. बहुतांश अनुसूचित जमातीचे लोक हे डोंगराळ व दुर्गम भागात राहत आहेत तथापि, बहुतांशी चांगल्या शाळा व महाविद्यालये ही तालुका व जिल्हा स्तरावर आहेत. अनुसूचित जमातीच्या लोकांना नियमित असे उत्पन्नाचे साधन नसल्यामुळे तसेच त्यांची आर्थिक परिस्थिती चांगली नसल्याने, तालुक्याच्या व जिल्ह्याच्या ठिकाणी राहण्याची सोय नसल्याने व तेथील खर्च परवडत नसल्याने आज अनेक अनुसूचित जमातीचे विद्यार्थी शिक्षणापासून वंचित राहत आहेत. सध्या जी ३३६ शासकीय आदिवासी वसतीगृहे कार्यान्वित आहेत त्यामध्ये २६,२०५ इतक्या अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना प्रवेश देता येतो. शाळा व महाविद्यालयात शिक्षण घेणाऱ्या वरील अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांची संख्या आणि माध्यमिक, उच्च माध्यमिक शिक्षण व पदवी आणि पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाचे शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या लक्षात घेता, त्यांच्यासाठी असलेल्या शासकीय वसतीगृहांची संख्या ही तुलनात्मकदृष्ट्या फारच कमी आहे. म्हणून खाली नमुद केल्याप्रमाणे विभागीय जिल्हा व तालुका स्तरावर नवीन १४० वसतीगृहे मजूर करणेबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधिन होता.

शासन निर्णय :- आदिवासी जमातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी सन २००८-०९ यावर्षात व त्यानंतर टप्प्याटप्प्याने खालीलप्रमाणे १४० वसतिगृहे सुरु करण्यास या शासन निर्णयाद्वारे मंजूरी देण्यात येत आहे. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी दरवर्षी सुरु करावयाच्या वसतिगृहांचा कालवध्द आराखडा तयार करून प्रत्येक टप्प्यात सुरु करावयाच्या वसतिगृहासाठी येणा-या खर्चाची तरतूद त्या त्या वर्षात करण्यासाठीचे प्रस्ताव शासनास पाठवावेत.

अ. क्र.	विद्यार्थी क्षमता	मुलांचे/ मुलींचे	एकूण वसतिगृहांची संख्या	प्रस्तावित तालुके/ जिल्ह्यांची नावे
१	१,०००	मुलांचे	८	मुंबई, ठाणे, पुणे, नाशिक, नंदूरबार, नागपूर औरंगाबाद, अमरावती
२	५००	मुलींचे	८	मुंबई, ठाणे, पुणे, नाशिक, नंदूरबार, नागपूर औरंगाबाद, अमरावती
३	५००	मुलांचे	५	शहादा, नवापूर, धुळे, जळगांव व यवतमाळ
४	२५०	मुलांचे	१६	निफाड, दिंडोरी, सटाणा, मालेगाव, कळवण, तळोदा, साक्री, शिरपूर, रामपूर, अहमदनगर, संगमनेर, पिंपरी-चिंचवड, वणी, परभणी, चंद्रपूर, गोंदिया
५	२५०	मुलींचे	१०	सटाणा, कळवण, शहादा, तळोदा, नवापूर, साक्री, धुळे, श्रीरामपूर, जळगांव, यवतमाळ.
६	१२५	मुलांचे	४०	जिल्हे - वाशिम, अकोला, सोलापूर, भंडारा, परभणी, हिंगोली, सातारा, सांगली, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, लातूर, कोल्हापूर. तालुके - येवला, सुरगाणा, सिंदखेड, पारनेर, चोपडा, जामनेर, सोलापूर, सातारा, सुधागड, जव्हार, तलासरी, डहाणू, जालना, उस्मानाबाद, कन्नड, आंबेजोगाई, कळंब, वरुड, मोशी, संग्रामपूर, तेल्हारा, बुलढाणा, दारव्हा, हिमायतनगर, हिंगणा, सादनेर, वर्धा, कारंजा,
७	१२५	मुलींचे	५३	जिल्हे - वाशिम, अकोला, सोलापूर, भंडारा, परभणी, हिंगोली, सातारा, सांगली, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, लातूर, कोल्हापूर. तालुके - निफाड, येवला, दिंडोरी, मालेगांव, सुरगाणा, सिंदखेड, शिरपूर, अहमदनगर, पारनेर, संगमनेर, सोलापूर, सातारा, पिंपरी-चिंचवड, सुधागड, जव्हार, तलासरी, डहाणू, जालना, उस्मानाबाद, कन्नड, आंबेजोगाई, कळंब, वरुड, मोशी, संग्रामपूर, बुलढाणा, वणी, दारव्हा, कळंब, आरणी, दिग्रस, हिमायतनगर, परभणी, हिंगणा, काटोल, वर्धा, कारंजा, आवी, चंद्रपूर, गोंडपिंपरी, गोंदिया.
		एकूण	१४०	

वसतीगृहांचे व्यवस्थापन पाहण्यासाठी खालीलप्रमाणे कर्मचारी आकृतीबंध प्रत्येक वसतीगृहनिहाय मंजूर करण्यात येत आहे.

अ.	पदाचे नांव	वेतनश्रेणी	आवश्यक पदांची संख्या (क्षमता निहाय)			
			१०००	५००	२५०	१२५
१	गृहप्रमुख (राजपत्रित)	रु.६५०० ते ९५००	१	१	--	--
२	प्रमुख लिपिक	रु.५००० ते ८०००	२	१	--	--
३	गृहपाल	रु.५५०० ते ९०००	४	२	१	१
४	कनिष्ठ लिपिक	रु.३०५० ते ४५९०	४	२	१	१
५	शिपाई	रु.२५५० ते ३२००	४	२	१	१
६	पहारेकरी	रु.२५५० ते ३२००	४	२	१	१
७	सफाईगार	रु.२५५० ते ३२००	४	२	१	१
	एकूण		२३	१२	५	५

२. त्याचप्रमाणे उपरोक्त नमूद १४० वसतीगृहांसाठी आवश्यक असलेल्या खालील ९३५ नवीन पदांना शासन मंजूरी देत आहे :-

अ. क्र.	पदाचे नांव	वेतनश्रेणी	आवश्यक पदांची संख्या				एकूण पदे
			१००० क्षमतेची ८ वसतीगृहे	५०० क्षमतेची ८+५=१३ वसतीगृहे	२५० क्षमतेची २६ वसतीगृहे	१२५ क्षमतेची ९३ वसतीगृहे	
१	गृह प्रमुख (राजपत्रित)	रु.६५०० ते ९५००	८	१३	--	--	२१
२	प्रमुख लिपिक	रु.५००० ते ८०००	१६	१३	--	--	२९
३	गृहपाल	रु.५५०० ते ९०००	३२	२६	२६	९३	१७७
४	कनिष्ठ लिपिक	रु.३०५० ते ४५९०	३२	२६	२६	९३	१७७
५	शिपाई	रु.२५५० ते ३२००	३२	२६	२६	९३	१७७
६	पहारेकरी	रु.२५५० ते ३२००	३२	२६	२६	९३	१७७
७	सफाईगार	रु.२५५० ते ३२००	३२	२६	२६	९३	१७७
	एकूण ...		१८४	१५६	१३०	४६५	९३५

३. वसतिगृहांचे व्यवस्थापन पाहण्यासाठी वरील मुद्दा क्र.(२) मधील आकृतीबंधानुसार १४० वसतिगृहांकरिता १३५ कर्मचारी वर्गावर होणाऱ्या खालील खर्चास मंजूरी देण्यात येत आहे :-

अ.क्र.	पदाचे नांव	एकूण आवश्यक पदे	वेतनश्रेणी	एका पदाचे दरमहा वेतन (रुपये)	एका पदाचे दरसाल वेतन (रुपये)	एकूण पदांसाठी वेतन (रुपये)
१	२	३	४	५	६	७
१	गृह प्रमुख (राजपत्रित)	२१	रु.६५०० ते ९५००	१७,०३०	२,०४,३६०	४२,९१,५६०
२	प्रमुख लिपिक	२९	रु.५००० ते ८०००	१२,९४६	१,५५,३५२	४५,०५,२०८
३	गृहपाल	१७७	रु.५५०० ते ९०००	१४,४३०	१,७३,१६०	३,०६,४९,३२०
४	कनिष्ठ लिपिक	१७७	रु.३०५० ते ४५९०	७,६३९	९१,६६८	१,६२,२५,२३६
५	शिपाई	१७७	रु.२५५० ते ३२००	५,७६८	६९,२१६	१,२२,५१,२३२
६	पहारेकरी	१७७	रु.२५५० ते ३२००	५,७६८	६९,२१६	१,२२,५१,२३२
७	सफाईगार	१७७	रु.२५५० ते ३२००	५,७६८	६९,२१६	१,२२,५१,२३२
	एकूण ...	१३५				९,२४,२५,०२०

४. वसतिगृहांमध्ये भोजन, निवास, जलशुद्धीकरण उपकरण पुरवठा, जनरेटर पुरवठा, गणवेश, आंथरुण-पांघरुण, जेवणासाठी ताट, वाटी व ग्लास, पुस्तके, वहया, स्टेशनरी, निर्वाह भत्ता, वैद्यकीय सुविधा, क्रीडा साहित्य या सुविधा पुरविल्या जातात. वरील १४० वसतिगृहांमध्ये ३५,६२५ प्रवेश क्षमता विचारात घेता या बाबीवर नियमानुसार दरवर्षी होणाऱ्या अंदाजे रु.४८.६८ कोटी आवर्ती खर्चास मान्यता देण्यात येत आहे.

५. नवीन वसतिगृहे सुरुवातीस भाड्याच्या इमारतीत सुरु करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच जागेची उपलब्धता व तदनुषंगिक इतर बाबी पूर्ण करून टप्प्याटप्प्याने सदर वसतिगृहांचे बांधकाम करण्यात यावे. वसतिगृहाच्या बांधकामासाठी व इतर बाबींसाठी येणारा अनावर्ती खर्च अंदाजे रु.४५४.०० कोटी इतक्या खर्चास मान्यता देण्यात येत आहे.

६. उपरोक्त वसतिगृहे सुरु करण्यासाठी शासकीय जमीन उपलब्ध न झाल्यास, खाजगी जमीनी खरेदी करणे, जमिनीचे दर निश्चित करणे या सारख्या बाबींसाठी संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीस शासन निर्णय क्र.भूवाये-२००३/प्र.क्र.१४२/का.९, दि.२४ फेब्रुवारी, २००४ अन्वये भूमिहीन आदिवासींचे सबळीकरण व स्वाभीमान योजनेसाठी स्थापन केलेल्या समितीच्या मान्यतेने जमिन खरेदी करण्याचे प्रस्ताव शासनास मान्यतेसाठी सादर करावेत.

७. तसेच शासकीय जमीन/ खाजगी जमीन एखाद्या ठिकाणी उपलब्ध नसल्यास, वसतिगृहांच्या मंजूर आराखड्यानुसार खाजगी इमारती मिळत असतील तर अशा तयार इमारती, सार्वजनिक बांधकाम विभागाने या संदर्भात विहीत केलेल्या धोरणानुसार व अटी आणि शर्तीनुसार शासनाच्या मान्यतेने खरेदी करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

८. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी टप्प्याटप्प्याने सुरु करण्यात येणाऱ्या वसतिगृहांसाठी आवश्यक असणारी पदे तात्काळ भरण्याच्या दृष्टीने योग्य ती कार्यवाही विनाविलंब करावी.

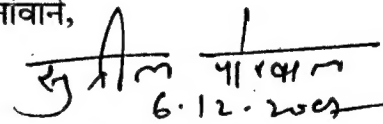
९. या शासन निर्णयाद्वारे वसतिगृहाच्या संबंधित गृहप्रमुखांना/गृहपालांना उपरोक्त वसतिगृहातील कर्मचाऱ्यांचे वेतन व इतर भत्ते तसेच वसतिगृहाच्या इतर खर्चासाठी लागणारी रक्कम काढण्यास आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

१०. आदिवासी उपयोजना क्षेत्रांतर्गत/क्षेत्राबाहेर सुरु करण्यात येणाऱ्या वसतिगृहांवरील खर्च मागणी क्रमांक-टी-४, २२२५-अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण-पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना-जनजाती क्षेत्र उपयोजना-०२-अनुसूचित जमातीचे कल्याण-२७७-शिक्षण (एक)- मागासवर्गीय मुलामुलींसाठी शासकीय वसतिगृहे सुरु करणे व त्यांचे परिरक्षण-(ए)-राज्य योजना (२२२५ १५५३) या लेखा शिर्षाखाली खर्च टाकावा. आयुक्त, आदिवासी विकास यांनी मंजूर रक्कमेपेक्षा जादा खर्च होणार नाही याची दक्षता घ्यावी. त्याचप्रमाणे या वसतिगृहांकरिता करण्यात येणाऱ्या खर्चाच्या अनुषंगाने शासनाच्या क्रमांक बीयुडी-२००२/प्र.क्र.४२/ का.७, दिनांक १४ जून, २००२ च्या पत्रान्वये दिलेल्या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करावे.

११. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्या विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्र.३७५/०७/व्यय-१४, दिनांक १९.७.२००७ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

१२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.govt.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २००७१२०६११४३१००००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(सुनील पोरवाल)

सचिव

आदिवासी विकास विभाग

प्रति,

आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक (१० प्रती)

आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे

अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे/नाशिक/अमरावती/नागपूर

शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर

महालेखापाल (लेखा व परीक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर

जिल्हा कोषागार अधिकारी-नाशिक/नागपूर/पुणे/ठाणे/यवतमाळ/गडचिरोली/अमरावती/अहमदनगर/ नांदेड/धुळे
/नंदूरबार/अकोला/गोंदिया/चंद्रपूर/भंडारा/वर्धा/जळगांव/वाशिम/परभणी/हिंगोली
/ सातारा/औरंगाबाद/ सांगली/रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग/ लातूर/ कोल्हापूर /सोलापूर.

जिल्हाधिकारी व सदस्य सचिव, जिल्हा नियोजन व विकास मंडळ, नाशिक/नागपूर/पुणे/ठाणे/
यवतमाळ/गडचिरोली/अमरावती/अहमदनगर/नांदेड/धुळे/ नंदूरबार/
अकोला/गोंदिया/चंद्रपूर/भंडारा/वर्धा/जळगांव//वाशिम/परभणी/हिंगोली
/ सातारा/औरंगाबाद/ सांगली/रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग/ लातूर/ कोल्हापूर
/सोलापूर.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नाशिक/नागपूर/पुणे/ ठाणे/यवतमाळ/ गडचिरोली/
अमरावती/अहमदनगर/नांदेड/धुळे/नंदूरबार/अकोला/गोंदिया/चंद्रपूर/
भंडारा/वर्धा/जळगांव/ /वाशिम /परभणी/हिंगोली/ सातारा/औरंगाबाद/
सांगली/रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग/ लातूर/ कोल्हापूर /सोलापूर.

सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प,

समाजकल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद, नाशिक/नागपूर/पुणे/ठाणे/यवतमाळ/गडचिरोली/ अमरावती/
अहमदनगर/नांदेड/धुळे/नंदूरबार/अकोला/गोंदिया/चंद्रपूर/भंडारा/वर्धा/जळगांव//वाशिम/ परभणी/ हिंगोली/
सातारा/औरंगाबाद/ सांगली/रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग/ लातूर/ कोल्हापूर /सोलापूर.

मा.मंत्री, आदिवासी विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई

मा.राज्यमंत्री, आदिवासी विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई

नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई

वित्त विभाग (व्यय-१४/अर्थ-३ / अर्थ-१७), मंत्रालय, मुंबई

सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई

कार्यासन अधिकारी, का. ११, १३ , आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.

निवड नस्ती (का. १२),